

Héraðsdómur Reykjaness

Dómur 23. júlí 2020

Mál nr. S-1759/2019:

Héraðssaksóknari

(*Finnur Þór Vilhjálmsson saksóknari*)

gegn

Guðberg Þórhallssyni

(*Vilhjálmur P. Á. Vilhjálmsson lögmaður*)

og

Rúnari Má Sigurvinsyni

(*Þórir Júlíusson lögmaður*)

Dómur:

Mál þetta, sem dómtekið var 16. júní 2020, höfðaði héraðssaksóknari með ákæru 10. október 2019 á hendur ákærðu, Guðberg Þórhallssyni, kt. 000000-0000, [...], og Rúnari Má Sigurvinsyni, kt. 000000-0000, [...];

„fyrir mútubrot, umboðssvik og peningabætti á árunum 2015 og 2016:

I

Á hendur ákærða Guðberg fyrir mútugreiðslur og hlutdeild í umboðssvikum, í störfum hans sem eiganda, stjórnarmanns og framkvæmdastjóra hjá [...] ehf., kt. 000000-0000, [...], og á hendur ákærða Rúnari fyrir mútubágu og umboðssvik, í starfi hans sem þjónustustjóra hjá [...] ehf., kt. 000000-0000, sem fól í sér umsjón með bílastæðum félagsins við [...], á þann hátt að ákærði Guðberg borgaði eða lét borga ákærða Rúnari, án réttmæts tilkalls hans, samtals 3.485.250 krónur, í formi þriggja greiðslna frá [...] ehf. til félags ákærða Rúnars, [...] ehf., kt. 000000-0000, og fékk ákærða Rúnar þannig í tvö skipti til að koma því til leiðar, í bága við starfsskyldur hans, að [...] ehf. greiddi miklu hærra verð en eðlilegt gat talist fyrir aðgangsmiða í bílastæðahlið sem félagið keypti af [...] ehf., annars vegar í júní 2015 og hins vegar í mars 2016.

Í aðdraganda fyrri viðskiptanna höfðu ákærðu Guðberg og Rúnar samráð um að ákærði Rúnar myndi í krafti stöðu sinnar hjá [...] ehf. sjá til þess að félagið keypti aðgangsmiðana á hinu óeðlilega háa verði og skyldi ávinningur af því skiptast jafnt milli

ákærða Rúnars og [...] ehf. Ákærði Rúnar samþykkti síðar innan [...] ohf., í báðum neðangreindum viðskiptum, reikninga [...] ehf. til [...] ohf. vegna miðakaupanna.

Í viðskiptum í júní 2015 keypti [...] ohf. samtals 760.000 aðgangsmiða af [...] ehf. og greiddi fyrir hvern miða annars vegar 5,5 krónur (45.000 miðar) og hins vegar 8,1 krónu (715.000 miðar). Miðana keypti [...] ehf. af þýskum framleiðanda þeirra á 6,1 evru fyrir hverja 1000 miða eða um 0,91 krónu fyrir hvern miða á þáverandi gengi. Í sama mánuði gaf [...] ehf. út til [...] ehf. tvo reikninga, dags. 16. og 30. júní 2015, þann fyrri að fjárhæð 1.000.000 krónur auk virðisaukaskatts en hinn að fjárhæð 885.250 krónur auk virðisaukaskatts. Báðir reikningarnir voru áritaðir um að vera fyrir „ráðgjöf“. [...] ehf. greiddi reikningana með bankamillifærslum 6. og 14. júlí 2015.

Í viðskiptum í mars 2016 keypti [...] ohf. á ný samtals 760.000 aðgangsmiða af [...] ehf. og greiddi fyrir hvern miða 8,3 krónur. Miðana keypti [...] ehf. af þýskum framleiðanda þeirra á 5,9 evrur fyrir hverja 1000 miða eða um 0,83 krónur fyrir hvern miða á þáverandi gengi. [...] ehf. gaf svo út til [...] ehf. reikning, dags. 4. apríl s.á., að fjárhæð 1.600.000 krónur auk virðisaukaskatts. Reikningurinn var áritaður um að vera fyrir „ráðgjöf“. [...] ehf. greiddi hann samdægurs með bankamillifærslu.

Fyrrgreindir þrír reikningar [...] ehf. til [...] ehf. byggðust ekki á raunverulegum lögmætum viðskiptum milli félaganna heldur voru þeir einungis yfirvarp fyrir mútugreiðslur til ákærða Rúnars að áður nefndri fjárhæð, 3.485.250 krónur, sem er samanlögð fjárhæð reikninganna þriggja fyrir utan virðisaukaskatt. Eftirstöðvar ávinnings af brotum ákærðu má samanlagt áætla að minnsta kosti um 4.546.790 krónur og urðu þær eftir hjá [...] ehf.

Brot ákærða Guðbergs teljast varða við 1. mgr. 264. gr. a. og 249. gr., sbr. 1. og 4. mgr. 22. gr., almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Brot ákærða Rúnars teljast varða við 249. gr. og 2. mgr. 264. gr. a. sömu laga.

II

A

Á hendur ákærða Guðbergi fyrir peningaþvætti með því að hafa aflað félagi sínu [...] ehf. ávinnings af brotum sínum og ákærða Rúnars samkvæmt ákærukafla I og nýtt þann ávinning, sem má áætla að minnsta kosti um 4.546.790 krónur, í rekstri félagsins.

B

Á hendur ákærða Rúnari fyrir peningþvætti með því að hafa í gegnum félag sitt [...] ehf., með þeim hætti sem lýst er í ákærukafla I, aflað og nýtt sér ávinning að fjárhæð 3.485.250 krónur af brotum samkvæmt ákærukafla I.

Þessi brot ákærðu teljast varða við 1. mgr., sbr. 2. mgr., 264. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

III

Þess er krafist að ákærðu verði dæmdir til refsingar og til greiðslu alls sakarkostnaðar.

IV

Upptökukröfur

Krafist er upptöku á eftirfarandi eignum ákærðu eftir ákvæðum VII. kafla A. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. einkum 69. gr. og 1. mgr. 69. gr. b.:

A

Ákærði Guðberg sæti upptöku á 4.546.790 krónum sem teljast hluti af andvirði eignarhluta hans í fasteigninni [...].

B

Ákærði Rúnar sæti upptöku á 3.485.250 krónum sem teljast hluti af andvirði eignarhluta hans í fasteigninni [...].

Af hálfu [...] ehf., kt. 000000-0000, er þess krafist í málinu að ákærðu verði dæmdir til greiðslu skaðabóta in solidum, samtals að fjárhæð 8.868.500 krónur, auk vaxta samkvæmt 1. mgr. 8. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, af 4.270.500 krónum frá tjónsdegi 30. júní 2015 og af 4.598.000 krónum frá tjónsdegi 30. mars 2016 þar til mánuður er liðinn frá birtingu kröfunnar. Krafist er dráttarvaxta af heildarfjárhæðinni samkvæmt 1. mgr. 6. gr., sbr. 9. gr., sömu laga að liðnum mánuði frá birtingu kröfunnar til greiðsludags. Þá er þess krafist að ákærðu greiði [...] ehf. málskostnað að mati dómsins.

Kröfur ákærðu:

Í málinu gera ákærðu aðallega þær kröfur að þeir verði sýknaðir af öllum kröfum ákæruvalds. Til vara krefjast ákærðu vægustu refsingar sem lög leyfa. Þá krefjast ákærðu þess að upptökukröfum ákæruvalds verði hafnað. Hvað einkaréttarkröfu [...] ehf. varðar krefjast ákærðu þess aðallega að kröfunni verði vísað frá dómi, til vara krefjast ákærðu sýknu af kröfunni en til þrautavara að krafan verði lækkuð. Þá krefjast ákærðu þess að

allur sakarkostnaður verði felldur á ríkissjóð, þar með talin þóknun til handa skipuðum verjendum.

1

Með bréfi 25. júlí 2017 kærði [...] ehf. ákærða Rúnar Má og „ótilgreinda forsvarsmenn [...] ehf.“, til héraðssaksóknara vegna meintrar refsiverðrar háttsemi sem valdið hefði félaginu 15.184.900 króna tjóni. Í bréfinu var til þess vísað að 29. júní 2017 hefði aðstoðarforstjóra [...] ehf. borist tölvupóstur frá A, fyrrverandi starfsmanni [...] ehf., þar sem fram hefðu komið alvarlegar ásakanir á hendur því félagi og ákærða Rúnari Má. Fylgdi tölvupósturinn kærubréfi [...] ehf. ásamt ýmsum öðrum gögnum, þar með talið útreikningi félagsins á tjóni þess vegna hinnar meintu refsiverðu háttsemi.

Í tilvitnuðu kærubréfi [...] ehf. kom fram að ákærði Rúnar Már hefði starfað sem þjónustustjóri hjá [...] ehf. frá 11. mars 2014 til 19. apríl 2016. Ákærði hefði séð um [...], bílastæði við [...], og meðal annars haft það hlutverk að panta miða í aðgangshlið að bílastæðunum. Þegar ákærði hefði hafið störf hjá [...] ehf. hefðu miðar verið keyptir af norsku fyrirtæki, [...], og hafi verð fyrir hvern miða numið 3,70 til 4,69 krónum, allt eftir gengi gjaldmiðla hverju sinni. Í maí 2015 hefði ákærði Rúnar Már ákveðið að panta miða frá [...] ehf. í stað norsku miðanna. Hann hefði gefið yfirmanni sínum þær skýringar að miðarnir frá [...] ehf. væru á betra verði en miðar norska fyrirtækisins. Í fyrstu hefði ákærði pantað 120.000 miða frá [...] ehf. og fengið þá á 2,69 krónur miðann. Skömmu síðar, eða hinn 16. júní 2015, hefði ákærði Rúnar Már pantað 760.000 miða til viðbótar frá [...] ehf., en þá á 8,10 krónur hvern miða. Í bréfi [...] ehf. var því haldið fram að þessa miklu hækkun mætti rekja til samráðs ákærða og [...] ehf., til hagsbóta fyrir báða þá aðila, sem valdið hefði [...] ehf. umtalsverðu fjárhagslegu tjóni. Ákærði hefði síðan pantað 760.000 miða 16. mars 2016 og þá hefði verð fyrir hvern miða numið 8,30 krónum. Þá var til þess vísað að auk allt of hás miðaverðs hefði ákærði Rúnar Már pantað umtalsvert fleiri miða en þörf hefði verið á.

Í kæru [...] ehf. sagði enn fremur að samkvæmt tölvupósti A hefðu ákærði Rúnar Már og [...] ehf. skipt með sér ágóðanum af samráðinu og hefðu þær fjárhæðir sem ákærði Rúnar Már fékk greiddar verið lagðar inn á reikning félags í hans eigu.

Héraðssaksóknari tók málið til rannsóknar og aflaði gagna um þau félög sem vísað var til í kæru [...] ehf., svo sem vottorðs frá fyrirtækjaskrá RSK, stofngagna og samþykktu félaganna og skattframtala þeirra. Einnig var aflað gagna frá bankastofnunum varðandi félögin og ákærðu. Þá aflaði héraðssaksóknari þeirra reikninga er vörðuðu

fyrirgreind miðakaup. Enn fremur lagði lögregla hald á tölvupóstsamskipti ákærðu og áður nefnds A, bæði innbyrðis og við aðila er miðakaupunum tengdust.

Héraðssaksóknari framkvæmdi leit í húsakynnum [...] ehf. að [...] 27. ágúst 2018 á grundvelli úrskurðar Héraðsdóms Reykjaness, uppkveðnum 23. sama mánaðar. Við leitina fannst í möppu merktri [...], undir möppu merktri viðskiptamenn, Excel-skjal sem bar yfirskriftina „Verð.xlsx“. Samkvæmt upplýsingum um skjalið í tölvukerfinu var það stofnað 16. júní 2015 og síðast vistað og prentað 14. júlí 2015. Er nánar að þessu skjali vikið í köflum 2-4 hér á eftir.

Skýrslur voru teknar af ákærða Rúnari Má undir rannsókn málsins 27. ágúst 2018 og 28. mars 2019. Við fyrri skýrslutökuna tjáði ákærði sig lítið sem ekkert um sakargiftir. Við síðari skýrslutökuna neitaði hann því að hafa brotið af sér með þeim hætti sem honum væri gefið að sök í kærðu [...] ehf. Sagði hann A vera mann í hefndarhug sem í framburði sínum í málinu sneri öllum atvikum þess á hvolf.

Ákærði Guðberg gaf skýrslu 27. ágúst 2018 og að nýju 5. apríl 2019. Neitaði hann alfarið sök og sagði viðskipti [...] ehf. við [...] ehf. hafa verið hefðbundin og eðlileg viðskipti. Samskipti vegna viðskiptanna hefðu verið á milli meðákærða og A og ákærði lítið komið að þeim.

Við rannsókn héraðssaksóknara voru jafnframt teknar skýrslur af B, eiginkonu ákærða Guðbergs, 27. ágúst 2018 og 5. apríl 2019. Hafði B í báðum tilvikum stöðu sakbornings. Neitaði hún allri aðkomu að málinu.

Þá voru undir rannsókn málsins teknar tvær skýrslur vitnis af A. Við skýrslugjöf sína hélt A fast við upphaflega frásögn sína um þá háttsemi sem lýst var í tölvupósti hans til [...] ehf. 29. júní 2017.

2

Framburður ákærða Guðbergs fyrir dómi:

Við þingfestingu málsins 2. desember 2019 neitaði ákærði Guðberg sök samkvæmt báðum köflum ákærunnar. Við aðalmeðferð málsins áréttaði ákærði þá afstöðu sína.

Í skýrslu sinni fyrir dómi kvaðst ákærði hafa verið framkvæmdastjóri, eigandi og stjórnarmaður í [...] ehf. frá árinu 2002. Samstarf sitt og A sagði ákærði hafa verið mjög gott. A hefði hafið störf hjá [...] ehf. í byrjun árs 2015. Áður en A réð sig til félagsins hefði ákærði þekkt til hans og vitað af stöfum hans tengdum sjávarútvegi. Í starfi sínu hjá [...] ehf. hefði A haft mikið sjálfræði og hann haft heimild til þess að semja um verð við viðskiptavinum félagsins.

Ákærði kvaðst snemma árs 2015 hafa fengið veður af þreifingum á milli A og meðákærða Rúnars Más varðandi möguleg kaup [...] ehf. á miðum af [...] ehf. í aðgangshlið að bílastæðum [...] ehf. við [...]. Spurður um hvort hann hefði þekkt efnislega til þess verðtilboðs sem A hefði sent meðákærða 23. mars 2015 kvað ákærði svo ekki hafa verið. Hann hefði vitað af þessum þreifingum og þekkt innkaupsverð miðanna frá Tékklandi en ekki efni tilboðsins sem A sendi. Það hefði verið á milli hans og meðákærða. Áður en salan á miðunum kom til sagði ákærði [...] ehf. hafa verið búið að kaupa rafbúnað af [...] ehf. árum saman.

Aðspurður sagði ákærði álagningu [...] ehf. á vörum og þjónustu hafa verið mjög breytilega, allt frá því að vera neikvæð „... og upp í plús eitthvað.“ Nefndi ákærði í dæmaskyni 20%, 100%, 120%, 150% álagningu. Kom fram hjá ákærða að gengismunur gæti í einhverjum tilvikum leitt til þess að félagið tapaði á sölu.

Ákærði sagði í ljós hafa komið að miðarnir frá tékkneska birgjanum gengu ekki í miðavélar [...] ehf. A hefði þá leitað eftir öðrum miðaframleiðanda og komist í samband við þýskt félag, [...]. Samskiptin við þann aðila hefði A séð um. Ákærði hefði einungis komið að málinu varðandi kostnað við sendingu miðanna hingað til lands. Reikninga vegna kaupa á miðunum kvaðst ákærði telja að hann hefði mótttekið, skráð þá í kerfi [...] ehf. og samþykkt þá fyrir hönd félagsins.

Ákærði sagðist bóka alla reikninga hjá [...] ehf. og senda þá út. Ákærði sagði bókunardagsetningu í því kerfi sem félagið noti vera hægt að færa handvirkt. Ákvörðun um það verð sem [...] ehf. hefði greitt fyrir miðana sem [...] ehf. seldi félaginu sagði ákærði A og meðákærða hafa samið um. Hvernig það verð var ákveðið kvaðst ákærði ekki geta um borið.

Ákærði sagðist engin samskipti hafa haft við meðákærða. Ákærði hefði einu sinni rekist á hann í húsakynnum [...] ehf. Meðákærði hefði þá verið að koma inn en ákærði að fara út. Ákærði hefði kastað á hann kveðju og þeir spjallað saman í 2-3 mínútur. Þvertók ákærði fyrir að hafa nokkru sinni fundað með meðákærða í húsakynnum [...] ehf. og rætt við hann að A og B, eiginkonu ákærða, viðstöddum.

Excel-skjal sem lögregla fann við leit í húsnæði [...] ehf., með yfirskriftina „Verð.xlsx“ og ber með sér að hafa verið stofnað 16. júní 2015, kvaðst ákærði ekkert kannast við. Hann þekki ekkert til þessa skjals eða efni þess. Ákærði kvaðst engar skýringar geta gefið á því af hverju skjal þessa efnis var að finna í tölvukerfi [...] ehf. Sérstaklega aðspurður sagði ákærði að A hefði ekki fengið greiddar þær 500.000 krónur

frá [...] ehf. sem fram kæmu í þessu skjali. A hefði einungis fengið greidd laun frá [...] ehf. og væru til launaseðlar fyrir þeim greiðslum.

Ákærði sagðist ekki hafa vitað af því að í byrjun mars 2016 hefði staðið til að panta aftur miða frá [...], líkt og fram kæmi í tölvupósti A til meðákærða 3. mars 2016. Ákærði sagðist þó muna eftir umræðu um að breyta mögulega um miða og kaupa miða sem hægt væri að prenta á auglýsingar. Miðað við fyrirliggjandi tölvupóstsamskipti hefði hann þó líklegast vitað af þessari nýju pöntun. Verðið fyrir nýju miðana til [...] ohf. kvað ákærði hafa verið verðið sem „var í gangi“.

Reikninga [...] ehf. til [...] ehf. kvaðst ákærði ekki hafa séð fyrr en eftir að [...] ohf. lagði fram kæru í málinu. Reikningana sagði ákærði vera vegna ráðgjafar meðákærða fyrir [...] ehf. Ráðgjöfin hefði verið veitt varðandi framleiðslu og sölu fiskafurða úr landi. Þá starfsemi sagði ákærði hafa hafist með atbeina A á árinu 2015 og hefði það verið A sem bað meðákærða um ráðgjöfina. Hugmyndina að fiskútflutningi til Tékklands sagði ákærði fyrst hafa kviknað hjá sér þegar hann var þar staddur í kringum 2009. Ákærði kvaðst hafa vitað af því á sínum tíma að [...] ehf. var að kaupa ráðgjöf, en ekki að hún væri fengin frá meðákærða. Ákærði sagði A hafa fengið frjálsar hendur við það að setja starfsemi [...] ehf. á fót. Sú vinna hefði skilað árangri og útflutningur á fiski verið kominn af stað á vegum [...] ehf. haustið 2016. Starfsemin hefði farið vaxandi allt þangað til í apríl 2017 er hún hefði hrunið þegar A „... sveik okkur 2017 og fór með allt draslið í burtu.“ Reikninga [...] ehf. kvað ákærði B hafa greitt fyrir hönd [...] ehf.

Aðspurður sagðist ákærði dagana 15.-17. júní 2017 hafa verið í fríi ásamt eiginkonu sinni, B, í sumarbústað á Suðurlandi. Þar hefðu einnig verið stödd C, dóttir þeirra, og D, tengdasonur þeirra, auk tveggja barnabarna.

Framburður ákærða Rúnars Mús fyrir dómi:

Við þingfestingu málsins 2. desember 2019 neitaði ákærði Rúnar Mús sök samkvæmt báðum köflum ákærunnar. Við aðalmeðferð málsins áréttaði ákærði þá afstöðu sína.

Í skýrslu sinni fyrir dómi staðfesti ákærði að hann hefði verið, og væri enn, stjórnarmaður og framkvæmdastjóri [...] ehf.

Ákærði sagði þá A hafa þekkst frá því ákærði réð A sem vinnslustjóra hjá fiskvinnslu sem ákærði rak í [...]. Meðákærða Guðberg kvaðst ákærði ekkert þekkja og einungis hafa hitt hann stuttlega einu sinni á starfsstöð [...] ehf. þegar ákærði hefði verið

á leið til fundar við A. Um hefði verið að ræða stuttan fund. Fundarefnið sagðist ákærði ekki muna með vissu en líklega hefðu þeir verið að fara yfir „einhver sjávarútvegsmál“.

Ákærði kvaðst hafa starfað sem þjónustustjóri hjá [...] ehf. og haft umsjón með bílastæðum á vegum [...] ehf. Hann hefði meðal annars séð um að manna vaktir við bílastæðin o.fl.

Verðið sem [...] ehf. greiddi fyrir 60.000 einfalda hvíta miða, sem ákærði pantaði fyrir hönd félagsins hjá [...] ehf. 7. apríl 2015, kvað hann hafa verið ásættanlegt fyrir [...] ehf. Verðið hefði verið lægra en það verð sem [...] ehf. hefði greitt fyrir þá miða sem það notaði áður. Þegar miðarnir hefðu borist hefði hins vegar komið í ljós að þeir voru ekki nægjanlega góðir. Pappírinn í þeim hefði verið of þunnur og því hefðu þeir ekki virkað í tækin. Ákærði hefði upplýst A um þá niðurstöðu og í kjölfarið hefði A fundið betri miða hjá öðrum aðila og hefði [...] ehf. pantað þá miða. Þeir miðar hefðu verið á sambærilegu verði og [...] ehf. hefði áður verið að greiða. Ákærði sagðist aldrei hafa rætt verð á þeim miðum sem [...] ehf. keypti af [...] ehf. við ákærða Guðberg.

Ákærði kvaðst hafa verið í sambandi við þáverandi yfirmann sinn, E, í tengslum við fyrstu miðakaupin af [...] ehf. Honum hefði verið kynnt að um lægra verð væri að ræða en áður. Síðari miðakaup hefðu einnig verið rædd innan [...] ehf., meðal annars sá möguleiki að á nýju miðana mætti prenta auglýsingar og vörumerki. Ákærði minntist þess þó ekki að hafa sérstaklega rætt verð miðanna sem komu frá [...]við yfirmann sinn, F. Þá miða sem komu í síðari sendingunum sagði ákærði hafa verið allt aðra að gæðum en fyrri miðana. Þá hefðu þeir miðar sem síðast komu verið forprentaðir með vörumerki (logo) og þá hefði verið sá möguleiki að prenta á miðana auglýsingar.

Excel-skjal sem lögregla fann við leit í húsnæði [...] ehf., með yfirskriftina „Verð.xlsx“ og ber með sér að hafa verið stofnað 16. júní 2015, kvaðst ákærði ekki hafa útbúið og ekkert kannast við. Ákærði sagðist ekkert geta tjáð sig um það sem fram kæmi í skjalinu. Hann hefði fyrst séð skjalið eftir að mál þetta kom upp.

Ákærði staðfesti að hann hefði samþykkt reikninga [...] ehf. fyrir kaupum [...] ehf. á miðum í aðgangshlið að bílastæðum [...] ehf. við [...] í kerfum [...] ehf. Reikningana sagði ákærði hafa verið miklum mun hærrí en þá reikninga sem hann hefði að jafnaði verið að samþykkja. Taldi ákærði að hann hefði einn og sér ekki haft leyfi til þess að samþykkja viðskipti af þessari stærðargráðu fyrir [...] ehf. Vísaði ákærði til þess að eftir að hann hefði samþykkt reikninga í kerfum [...] ehf., „í línu“ sem kallað sé, hefði yfirmaður hans þurft að samþykkja þá einnig, „í haus“.

Reikninga [...] ehf. til [...] ehf., dagsetta 16. júní 2015, 30. júní 2015 og 4. apríl 2016, taldi ákærði aðspurður hafa verið útbúna af sér. Þeir hefðu allir verið sendir [...] ehf. og kvaðst ákærði ekki vita til þess að félagið hefði gert athugasemdir við þá. Reikningana sagði ákærði hafa verið gerða vegna ráðgjafar sem hann hefði veitt tengda sjávarútvegi en ákærði væri búinn að vera tengdur sjávarútvegi í áratugi. A hefði óskað eftir ráðgjöfinni fyrir hönd [...] ehf. en hún hefði verið í þágu félags, [...], sem þá var verið að stofna á vegum [...] ehf. Ráðgjöfin hefði verið veitt A en mestmegnis hefði verið um „tengingar“ að ræða en einnig aðstoð við gæða- og vottunarmál. Ákærði hefði tengt [...] ehf. við aðila í sjávarútvegi hér á landi, framleiðendur fiskafurða, sem ákærði hefði þekkt. Ákærði hefði meðal annars rætt við G hjá [...] í því sambandi. Ákærði sagði tengsl vera lyklatríði í þessum bransa, bæði við framleiðendur hér heima og kaupendur erlendis. Ákærði kvaðst hafa haft samþykki frá yfirmanni sínum hjá [...] ehf. til þess að sinna þessum ráðgjafarstörfum samhliða vinnu sinni hjá félaginu.

Ákærði bar að hann hefði verið í talsverðu sambandi við A eftir að A sendi [...] ehf. tölvupóst 29. júní 2017, sem ákærða hefði á þeim tíma ekki verið kunnugt um, en í póstinum hefði A haft uppi ásakanir um gerð tilhæfulausra reikninga og mútugreiðslur. Þeir hefðu fundað margítrekað og unnið að því að koma samstarfi á milli aðila sem A hafi þá verið farinn að starfa hjá og reksturs sem ákærði og félagi hans hefðu verið að koma á fót. A hefði í raun dregið ákærða á asnaeyrunum á þessum tíma. Ákærði hefði stofnað til skuldbindinga vegna reksturs sem síðan hefði ekkert orðið úr þar sem A hefði ekki komið fram af heilindum.

Ástæðu þess að ákærði kaus að svara því sem næst engum þeirra spurninga sem lögregla lagði fyrir hann þegar fyrst var tekin skýrsla af honum vegna málsins sagði ákærði þá að hann hefði fyrst viljað kynna sér þau gögn sem fyrir lægju. Vegna þeirrar reynslu sem ákærði hefði búið yfir vegna starfa sinna tímabundið í lögreglunni hefði hann talið réttast að vita um hvað málið snerist áður en hann svaraði spurningum lögreglu.

3

A staðfesti fyrir dómi að hann hefði sent tölvupóst til [...] ehf. 29. júní 2017. Vitninu hefði fundist að félagið ætti að vita af þeim atvikum sem í póstinum væri lýst en þau hefðu lengi verið búin að valda vitninu hugarangri. Vitnið hefði verið ósátt við það sem þarna gerðist. Starfslok sín skömmu áður hjá [...] ehf. og málaferli þeim tengd sagði vitnið hvorki hafa haft áhrif á þá ákvörðun sína að senda tölvupóstinn né efni hans. Það

að tilvitnaður tölvupóstur hefði verið sendur [...] ehf. daginn eftir að þingfest var skaðabótamál [...] ehf. á hendur vitninu sagði vitnið vera tilviljun.

Upphafið sagði vitnið mega rekja til þess að það hefði sent ákærða Rúnari Má tölvupóst og spurt hvort það mætti fyrir hönd [...] ehf. gera tilboð í miða í aðgangshlið að bílastæðum [...] ehf. við [...]. Verðupplýsingar sem vitnið hefði sent til ákærða Rúnars Mús í tölvupósti 23. mars 2015 sagðist vitnið hafa fengið frá ákærða Guðberg. Á þeim tíma hefði ákærði Guðberg séð um öll samskipti við framleiðanda miðanna, [...] í Tékklandi. Kvaðst vitnið telja að uppgefið verð í póstinum hefði verið raunhæft en um hefði verið að ræða verð með álagningu. Vitnið nefndi að 60-80% álagning hefði verið algeng hjá [...] ehf. og þá hefði allt að 150% álagning þekkt í tilvikum þar sem um lítið upplag hefði verið að ræða.

Í ljós hefði komið að tékknesku miðarnir voru ekki nothæfir í vélar [...] ehf. Þegar það hefði legið fyrir hefði vitnið leitað eftir öðrum framleiðanda miða í vélarnar. Vitnið hefði í framhaldinu sett sig í samband við [...] í Þýskalandi. Staðfesti vitnið að 12. júní 2015 hefði það fengið verðtilboð frá þýska félaginu. Fullyrti vitnið að ákærði Guðberg hefði einnig fengið þær upplýsingar. Miða þýska félagsins sagði vitnið ekki hafa verið dýrari í innkaupum en miða tékkneska félagsins. Verðið hefði verið lægra ef eitthvað var. Vitnið hefði í kjölfarið sent ákærða Rúnari Má tölvupóst og upplýst hann um að [...] ehf. gæti boðið nýja miða á sama verði. Ákærði Rúnar Már hefði þá hringt í vitnið og reifað tillögu um það að hann myndi fyrir hönd [...] ehf. samþykkja mun hærra verð en vitnið legði til gegn því að ákærði Rúnar Már fengi til sín hluta af því verði sem [...] ehf. myndi greiða. Vitnið hefði brugðist við þessari tillögu með því að vísa Rúnari Má á ákærða Guðberg. Í kjölfarið hefði ákærði Rúnar Már komið og hitt meðákærða að vitninu og B viðstöddum. Taldi vitnið að sá fundur hefði átt sér stað í júní 2015. Við það tækifæri hefði komið fram hjá ákærða Rúnari Má að hann teldi sig geta réttætt vissa álagningu í krónum talið. Á fundinum hefðu jafnframt verið reifaðar hugmyndir um það hvernig skipta skyldi ágóðanum á mismuninum á innkaupsverði miðanna og söluverði þeirra til [...] ehf. Þegar vitnið hefði verið að fylgja ákærða Rúnari Má út eftir fundinn með ákærða Guðberg og konu hans hefði Rúnar Már tjáð vitninu að hann hefði lagt til við þau að vitnið fengi 500.000 krónur af mismuni innkaupsverðs og söluverðs miðanna í sinn hlut. Tók vitnið fram að það hefði aldrei farið fram á slíka greiðslu, hvað þá þegið hana.

[...] ehf. hefði í framhaldinu keypt miða af þýska félaginu og kannaðist vitnið við reikninga vegna þeirra kaupa, dagsetta 12. og 18. júní 2015, þegar þeir voru bornir undir

það fyrir dómi. Vitnið bar að þá reikninga hefðu annaðhvort ákærði Guðberg eða eiginkona hans samþykkt, líkt og alla aðra reikninga sem [...] ehf. greiddi. Reikning vegna sölu miða til [...] ehf. í framhaldinu, með gjalddaga 30. júní 2015, fullyrti vitnið að það hefði ekki sett upp og taldi vitnið að það hefði ákærði Guðberg gert. Vitnið sagði vinnufyrirkomulagið hjá [...] almennt hafa verið það að vitnið hefði sett reikninga til fastra viðskiptavina upp í tölvukerfi félagsins. Ákærði Guðberg og eiginkona hans hefðu hins vegar alfarið séð um að bóka reikningana og senda þá út. Bókunardagsetningu þá sem fram komi á reikningunum sagði vitnið hafa verið slegna handvirkt inn í kerfið.

Fyrir dómi var Excel-skjal sem lögregla fann við leit í tölvukerfi [...] ehf. og ber yfirskriftina „Verð.xlsx“, stofnað 16. júní 2015, borið undir vitnið. Vitnið neitaði að hafa útbúið skjalið og kvaðst ekkert kannast við það. Vitnið hefði fyrst séð skjalið eftir að mál þetta kom upp. Hver það hefði verið sem útbjó skjalið kvaðst vitnið ekki geta um borið. Verð sem fram komi í dálki E3 í skjalinu, 2,25 krónur, taldi vitnið vera nærri eðlilegu útsöluverði miða í aðgangshliðin.

Vitnið sagði ákærða Guðberg hafa verið fullkunnugt um pöntun á fleiri miðum frá [...] í mars 2016. Verð til [...] ehf., sem fram kæmi í tölvupósti ákærða Guðbergs til vitnisins 16. mars 2016, kvað vitnið ákærðu hafa ákveðið í sameiningu. Vitnið hefði hins vegar ekkert komið að þeirri ákvörðun. Í kjölfarið hefði [...] ehf. pantað 750.000 miða frá [...] ehf. Ákærði Guðberg hefði gefið út og sent tvo reikninga vegna þeirrar pöntunar. Annar reikningurinn hefði verið vegna 10.000 miða sem komið hefði til vegna þess að þýska félagið hefði einungis getað framleitt miðana í 20.000 miða einingum og því hefðu verið keyptir 10.000 fleiri miðar en fyrst hefði verið áformað.

Reikninga [...] ehf. til [...] ehf., dagsetta 16. júní 2015, 30. júní 2015 og 4. apríl 2016, kvaðst vitnið ekki hafa mótttekið fyrir hönd [...] ehf. Vitnið sagðist ekkert vita um meðferð reikninganna innan [...] ehf. eða greiðslu þeirra. Aðspurt kannaðist vitnið ekki við að hafa, fyrir hönd [...] ehf., þegið þá ráðgjöf sem reikningarnir vísuðu til. Vitnið sagðist aldrei í starfi sínu hjá [...] ehf. hafa beðið um eða fengið ráðgjöf frá ákærða Rúnari Má. Vitnið hefði þvert á móti vitað að reikningar frá [...] ehf. yrðu notaðir til þess að greiða ákærða Rúnari Má hlutdeild hans í afrakstrinum af samráði ákærðu.

Fram kom hjá vitninu að hugmynd um fisksölu á vegum [...] ehf. og þeirra er að því félagi stóðu hefði komið upp eftir ferð sem farin hefði verið til Tékklands í apríl 2016. Á árinu 2015 hefði því ekkert verið komið af stað varðandi sjávarútvegstengda starfsemi hjá eða á vegum [...] ehf.

Vitnið kannaðist aðspurt við að hafa, eftir að það sendi áður nefndan tölvupóst til [...] ehf. 29. júní 2015, verið í samskiptum við ákærða Rúnar Má fyrir hönd þáverandi vinnuveitanda síns, [...] ehf., vegna mögulegra framtíðar viðskipta, sem ekkert hefði síðan orðið úr.

F kvaðst hafa gegnt starfi deildarstjóra viðskipta hjá [...] ehf. á árunum 2015 og 2016 og hefði ákærði Rúnar Már heyrt undir vitnið. Reikninga sem [...] ehf. bárust sagði vitnið hafa verið meðhöndlaða þannig að fyrst hefðu þeir farið til þess starfsmanns sem stofnaði til innkaupanna. Sá starfsmaður hefði verið „skráður í línu“ eins og það sé kallað. Yfirmaður viðkomandi staðfesti síðan „í haus“ að heimild væri til staðar fyrir upphæðinni.

Fyrir dómi voru borin undir vitnið skjáskot úr kerfi [...] ehf. af þeim þremur reikningum sem ákæra málsins tekur til og afgreiðslu þeirra. Staðfesti vitnið að skjölin bæru með sér að það hefði samþykkt reikningana „í haus“ eftir að ákærði Rúnar Már hafði samþykkt þá „í línu“. Vitnið tók fram að það myndi ekki sérstaklega eftir samþykkt reikninganna. Vitnið kvaðst ekki hafa getað samþykkt reikningana í kerfi [...] ehf. fyrr en ákærði Rúnar Már hafði samþykkt þá í kerfinu.

Vitnið sagði ákærða hafa haft heimild til þess að kaupa miða í aðgangshlið að bílastæðum félagsins. Hann hefði átt að sjá um rekstur kerfanna. Það hefði hins vegar verið vitnisins að tryggja að heimild væri til staðar og rúmaðist innan rekstraráætlunar félagsins. Fram kom hjá vitninu að innkaupareglum [...] ehf. hefði ekki verið fylgt nægjanlega vel eftir á því tímabili sem ákæra málsins taki til.

Vitnið bar að áður en viðskiptin við [...] ehf. komust á hefði ákærði Rúnar Már komið til vitnisins og tilkynnt að hann væri búinn að finna íslenskan aðila sem gæti séð [...] ehf. fyrir miðum á ódýrari hátt en áður. Í kjölfarið hefði vitnið heimilað honum að færa miðakaupin til [...] ehf. Rak vitnið minni til þess að þegar fyrsti reikningurinn frá [...] ehf. hefði borist hefði það kannað hvort kjörin væru í samræmi við tilvitnuð orð ákærða.

Vitnið staðfesti að starfsmenn [...] ehf. hefðu þurft skriflegt samþykki frá félaginu fyrir því að gegna öðrum störfum samhliða störfum sínum fyrir félagið. Vitnið kvað ákærða Rúnar Má ekki hafa upplýst [...] ehf. um nein slík störf. Sagðist vitnið enga vitneskju hafa haft um félag hans, [...] ehf.

H bar fyrir dómi að hann hefði verið framkvæmdastjóri [...] er atvik máls gerðust og hefði bílastæðapjónustan við [...] heyrt undir svið vitnisins. Aðspurt kvaðst vitnið

ekki hafa haft vitneskju um að ákærði Rúnar Már gegndi öðrum störfum samhliða starfi sínu hjá [...] ehf. Ákærði hefði aldrei óskað eftir samþykki félagsins fyrir slíku. Þá kvaðst vitnið aðspurt enga vitneskju hafa haft um félag ákærða Rúnars Más, [...] ehf.

Fram kom hjá vitninu að þá reikninga [...] ehf. sem verið hefðu yfir 5.000.000 króna hefði borið leggja fyrir sviðsfund til samþykktar samkvæmt innkaupa- og samþykkisreglum. Í umræddum tilvikum hefði það hins vegar ekki verið gert vegna mistaka hjá deildarstjóra sem samþykkt hefði reikningana án þess að þeir væru áður teknir fyrir á sviðsfundi. Því til skýringar vísaði ákærði til þess að þarna hefði orðið sú breyting að miðarnir voru keyptir í miklu stærra upplagi. Áður hefðu miðarnir komið oftar og í smærri sendingum.

Fyrir dóminn komu einnig og gáfu skýrslu vitnis I, G, D og J, en ekki þykir þörf á að reifa framburð þeirra sérstaklega. Þá kom eiginkona ákærða Guðbergs, B, einnig fyrir dóminn, en hún skoraðist undan skýrslugjöf í málinu vegna nefndra tengsla við ákærða, sbr. ákvæði a-liðar 1. mgr. 117. gr. laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála.

4

Ákærufli I:

Í fyrri kafla ákærunnar eru ákærða Guðbergi gefnar að sök mútugreiðslur og hlutdeild í umboðssvikum, í störfum hans sem eiganda, stjórnarmanns og framkvæmdastjóra hjá [...] ehf., og ákærða Rúnari Má mútubága og umboðssvik, í starfi hans sem þjónustustjóra hjá [...] ehf., sem falið hafi í sér umsjón með bílastæðum félagsins við [...], á þann hátt að ákærði Guðberg hafi borgað eða látið borga ákærða Rúnari Má, án réttmæts tilkalls hans, samtals 3.485.250 krónur, í formi þriggja greiðslna frá [...] ehf. til félags ákærða Rúnars, [...], og fengið ákærða Rúnar þannig í tvö skipti til að koma því til leiðar, í bága við starfsskyldur hans, að [...] ehf. greiddi miklu hærra verð en eðlilegt gat talist fyrir aðgangsmiða í bílastæðahlið sem félagið keypti af [...] ehf., annars vegar í júní 2015 og hins vegar í mars 2016. Ákærðu neita báðir sök.

Svo sem rakið er í 1. kafla dómsins barst aðstoðarforstjóra [...] ehf. tölvupóstur 29. júní 2017 frá A, fyrrverandi starfsmanni [...] ehf., þar sem settar voru fram ásakanir á hendur [...] ehf. og ákærða Rúnari Má í tengslum við kaup [...] ehf. á miðum í aðgangshlið að bílastæðum á vegum félagsins við [...]. Leiddi það sem fram kom í tölvupóstinum og eftirfarandi athugun [...] ehf. til þess að með bréfi 25. júlí 2017 kærði félagið ákærða Rúnar Má og „ótilgreinda forsvarsmenn [...] ehf.“ til héraðssaksóknara.

Samkvæmt gögnum málsins var [...] ehf. stofnað í febrúar 2002 af ákærða Guðberg og eiginkonu hans, B. Ákærði hefur frá stofnun félagsins verið stjórnarmaður í félaginu og framkvæmdastjóri þess.

Ákærði Rúnar Már hóf störf hjá [...] ehf. sem þjónustustjóri 11. mars 2014, sbr. framlagðan ráðningarsamning. Honum var sagt upp störfum hjá félaginu 19. apríl 2016. Ákærði stofnaði [...] ehf. 8. apríl 2014. Ákærði hefur frá stofnun félagsins verið stjórnarmaður í félaginu og framkvæmdastjóri þess.

Af framlögðum gögnum má ráða að 2. febrúar 2015 sendi A ákærða Rúnari Má tölvupóst og innti hann eftir því hvort hann mætti fyrir hönd [...] ehf. gefa honum tilboð í miða í aðgangshlið að bílastæðum [...] ehf. við [...]. Í kjölfarið fylgdu samskipti þeirra á milli og með tölvupósti 23. mars 2015 sendi A ákærða Rúnari Má tilboð þar sem boðið var verð frá 2,22 krónum á miða og upp í 2,59 krónur, allt eftir fjölda lita í prentuninni. Með tölvupósti 7. apríl 2015 pantaði ákærði Rúnar Már síðan fyrir hönd [...] ehf. 60.000 einfalda hvíta miða hjá [...] ehf., en miðana fékk [...] ehf. frá fyrirtæki í Tékklandi, [...]. Samkvæmt reikningi [...] ehf. til [...] ehf., dagsettum 26. maí 2015, seldi fyrrnefnda félagið því síðarnefnda síðan 120.000 „thermal“ miða á 2,69 krónur miðann, auk virðisaukaskatts.

Samkvæmt framburði ákærðu og A komu upp vandamál í miðavélum [...] ehf. varðandi notkun miðanna sem voru í þessari fyrstu sendingu frá [...] ehf. A hóf þá leit að miðum frá öðrum framleiðanda og komst í samband við þýskan framleiðanda, [...]. Svo fór að [...] keypti 760.000 miða af þýska félaginu á 6,1 evru hverja þúsund miða, eða um 90 aura miðann, sbr. reikninga sem [...] ehf. voru sendir og dagsettir voru 12. og 18. júní 2015. Miðana seldi síðan [...] ehf. áfram til [...] ehf., annars vegar á 5,50 krónur miðann, 45.000 miða, og hins vegar 8,10 krónur miðann, 715.000 miða, sbr. reikning [...] ehf. til [...] ehf., dagsettan 16. júní 2015. Ber reikningurinn með sér að þeir 45.000 miðar sem seldir hafi verið á 5,50 krónur hver miði hafi verið „blanko“ miðar sem sendir hefðu verið til landsins með DHL-hraðsendingu.

Ljóst er samkvæmt framansögðu að mjög mikill munur var á innkaupsverði miðanna sem [...] ehf. fékk frá [...] og því verði sem [...] ehf. greiddi fyrir þessa sömu miða þegar félagið keypti þá af [...] ehf. Þá er verð það sem [...] ehf. greiddi fyrir miðana einnig miklu herra en samkvæmt verðtilboði sem A sendi ákærða Rúnari Má í tölvupósti 23. mars 2015 samkvæmt áðursögðu og því verði sem [...] ehf. síðan greiddi fyrir hina tékknesku miða í fyrstu sendingunni frá [...] ehf., eða 2,69 krónur fyrir hvern miða.

Fyrir dómi bar A að miðar þýska félagsins hefðu ekki verið dýrari í innkaupum en þeir miðar sem [...] ehf. hefði fengið áður frá tékkneska félaginu. Verðið hefði verið lægra ef eitthvað var. Um ástæðu þess að verðið til [...] ohf. fyrir þýsku miðana var þrátt fyrir það miklu hærra en verð það sem félagið hafði áður borgað fyrir tékknesku miðana bar vitnið að eftir að það hafði upplýst ákærða Rúnar Má um það í tölvupósti að [...] ehf. gæti boðið nýju miðana á sama verði og þá fyrri hefði Rúnar Már hringt í vitnið og reifað fyrir því tillögu um að hann myndi fyrir hönd [...] ohf. samþykkja mun hærra verð en vitnið legði til gegn því að ákærði fengi til sín hluta af því verði sem [...] ohf. myndi greiða. Vitnið kvaðst hafa brugðist við þessari tillögu með því að vísa Rúnari Má á ákærða Guðberg. Í kjölfarið hefði ákærði Rúnar Már komið og hitt Guðberg að vitninu og B viðstöddum. Við það tækifæri hefði komið fram hjá ákærða Rúnari Má að hann teldi sig geta réttætt vissa álagningu í krónum talið. Á fundinum hefðu jafnframt verið reifaðar hugmyndir um það hvernig skipta skyldi ágóðanum á mismuninum á innkaupsverði miðanna og söluverði þeirra til [...] ohf. Þegar A hefði verið að fylgja ákærða Rúnari Má út eftir fundinn hefði Rúnar Már tjáð A að hann hefði lagt til við meðákærða og B að A fengi 500.000 krónur af mismuni innkaupsverðs og söluverðs miðanna í sinn hlut. Tók vitnið fram að það hefði aldrei farið fram á slíka greiðslu, hvað þá þegið hana.

Ákærðu hafa báðir hafnað framangreindum skýringum vitnisins A. Ákærði Guðberg sagði meðákærða og A hafa samið um það verð sem [...] ohf. hefði greitt fyrir miðana sem [...] ehf. seldi félaginu. Kvaðst ákærði engin samskipti hafa haft við meðákærða. Hann kannaðist við að hafa einu sinni rekist á meðákærða í húsakynnum [...] ehf. og þeir þá spjallað saman í 2-3 mínútur. Ákærði þvertók hins vegar fyrir að hafa nokkru sinni fundað með meðákærða í húsakynnum [...] ehf. og rætt við hann að A og B, eiginkonu ákærða, viðstöddum, eins og A hefur um borið. Ákærði Rúnar Már sagði meðákærða og A hafa tekið ákvörðun um það verð sem [...] ohf. hefði greitt fyrir miðana sem [...] ehf. seldi félaginu. Ákærði sagðist engin samskipti hafa haft við meðákærða og einungis einu sinni rekist á hann í húsakynnum [...] ehf. Ákærði hefði kastað kveðju á meðákærða og þeir spjallað saman í 2-3 mínútur. Þvertók ákærði fyrir að hafa nokkru sinni fundað með meðákærða í húsakynnum [...] ehf. og rætt við hann að A og B viðstöddum, svo sem A hefur borið. Samkvæmt þessu ber ákærðu ekki saman um það hverjir það voru sem ákváðu söluverð miðanna frá [...] ehf. til [...] ohf.

Eins og vikið er að í kafla I hér að framan framkvæmdi héraðssaksóknari leit í húsakynnum [...] ehf. að [...] 27. ágúst 2018 á grundvelli úrskurðar Héraðsdóms Reykjanes. Upplýst er að við leitina fannst í möppu merktri [...], undir möppu merktri viðskiptamenn, Excel-skjal sem bar yfirskriftina „Verð.xlsx“. Samkvæmt upplýsingum um skjalið í tölvukerfinu var það stofnað 16. júní 2015 og síðast vistað og prentað 14. júlí 2015. Í skjalinu er að finna einfalda útreikninga. Fyrst útreikninga þar sem talan 2,25 er lögð til grundvallar og niðurstaðan er 1.687.500. Síðan koma eftirfarandi útreikningar:

5,5 kr. x 45.000	=	247.500 kr.	
8,1 kr. x 705.000	=	5.710.500 kr.	
750.000	=	5.958.000 kr.	- 1.687.500 kr. 4.270.500 kr.
Skipting			
[...]			1.885.250 kr.
Rúnar			1.885.250 kr.
A			500.000 kr.

Upplýst er að áður nefnt félag ákærða Rúnars Más, [...] ehf., gaf út tvo reikninga til [...] ehf. í júní 2015, dagsetta 16. og 30. þess mánaðar. Var fyrri reikningurinn að fjárhæð 1.000.000 krónur, auk virðisaukaskatts, en hinn síðari að fjárhæð 885.250 krónur, auk virðisaukaskatts. Reikningarnir voru samkvæmt efni sínu vegna ráðgjafar. [...] ehf. greiddi reikningana með millifærslum 6. og 14. júlí 2015. Samtala reikninganna án virðisaukaskatts er sama tala og „Rúnar“ og „[...]“ áttu átt að fá samkvæmt „skiptingu“ í tilvitnuðu Excel-skjali.

Af hálfu beggja ákærðu er því haldið fram að nefndir tveir reikningar [...] ehf. hafi verið vegna ráðgjafar á sviði sjávarútvegs og fyrirhugaðrar starfsemi [...] ehf. og fyrirsvarsmanna félagsins á því sviði sem síðar hafi raungerst í félaginu [...] ehf. Þannig bar ákærði Guðberg fyrir dómi að sú starfsemi hefði hafist með atbeina A á árinu 2015. Ákærði sagði það hafa verið A sem bað ákærða Rúnar Má um ráðgjöfina. Ákærði Guðberg tók fram í því sambandi að þótt hann hefði vitað af því á sínum tíma að [...] ehf. væri að kaupa ráðgjöf hefði hann ekki vitað þá meðákærði væri ráðgjafinn, en ákærði sagði A hafa fengið frjálssar hendur við það að setja starfsemi [...] ehf. á fót. Reikninga [...] ehf. kvað hann eiginkonu sína hafa greitt fyrir hönd [...] ehf.

Aðspurður fyrir dómi gekkst ákærði Rúnar Már við því að hafa útbúið reikninga [...] ehf. til [...] ehf., dagsetta 16. júní 2015 og 30. júní 2015. Reikningana hefði ákærði sent [...] ehf., án athugasemda. Reikningana sagði ákærði hafa verið gerða vegna ráðgjafar sem hann hefði veitt tengda sjávarútvegi. A hefði óskað eftir ráðgjöfinni fyrir hönd [...] ehf. en hún hefði verið í þágu félags, [...] ehf., sem þá hefði verið að stofna á vegum [...]

ehf. Ráðgjöfin hefði verið veitt A en mestmegnis hefði verið um „tengingar“ að ræða en einnig aðstoð við gæða- og vottunarmál. Ákærði kvaðst hafa haft samþykki frá yfirmanni sínum hjá [...] ehf. til þess að sinna þessum ráðgjafarstörfum samhliða vinnu sinni hjá félaginu.

Almennt um sönnunargildi framburðar A í málinu er það að segja að dómurinn fær ekki séð að mögulegar ástæður þess að hann kaus að senda [...] ehf. títtnefndan tölvupóst 29. júní 2017 geti einar og sér dregið úr vægi framburðar hans í málinu. Verður að meta sönnunargildi framburðarins með tilliti til þess hvernig hann samrýmist öðru því sem fram er komið í málinu. Þá verður að líta til þess að ekkert er fram um það komið að um mitt ár 2015, þegar atvik þau gerðust sem hér um ræðir, hafi samband A og vinnuveitenda hans hjá [...] ehf. verið erfitt. Þvert á móti verður ekki annað séð en sambandið hafi á þeim tíma verið gott.

Fyrir dómi kannaðist A ekki við að hafa, fyrir hönd [...] ehf., þegið þá ráðgjöf sem umræddir reikningar vísa til. Hann sagðist aldrei í starfi sínu hjá [...] ehf. hafa beðið um eða fengið ráðgjöf frá ákærða Rúnari Má. A kvaðst þvert á móti hafa vitað að reikningar frá [...] ehf. yrðu notaðir til þess að greiða ákærða Rúnari Má hlutdeild hans í afrakstrinum af samráði ákærðu. Þá sögðu yfirmenn ákærða Rúnars Más hjá [...] ehf., F deildarstjóri og H framkvæmdastjóri, hann ekki hafa óskað eftir því að gegna öðrum störfum samhliða störfum sínum fyrir félagið, en honum hefði verið skylt að afla samþykkis fyrir slíkum störfum. Enn fremur verður við mat á sönnunargildi framburðar A að líta til þess að einungis einn annar reikningur var gerður af hálfu [...] ehf. vegna meintrar ráðgjafar ákærða Rúnars Más fyrir [...] ehf., en sá reikningur var gefinn út í apríl 2016 í kjölfar þess að [...] ehf. pantaði fleiri miða hjá [...] ehf.

Í áðurnefndu Excel-skjali er bar yfirskriftina „Verð.xlsx“ er að finna útreikninga þar sem talan 2,25 er lögð til grundvallar og niðurstaðan er 1.687.500. Að mati dómsins verður að telja verulegar líkur standa til þess í ljósi alls framangreinds að þar sé um að ræða verð á hinum þýsku miðum, sem upplýst er með framlögðum reikningum að var um 90 aurar fyrir hvern miða, með hefðbundinni álagningu [...] ehf., sbr. framburð ákærða Guðbergs og A um það atriði. Þeir útreikningar sem á eftir fylgja eru eindregið til stuðnings þeim málalíbúnaði ákæruvalds að haft hafi verið samráð um það að [...] ehf. seldi [...] ehf. miðana á miklu hærra verði með álagningu sem var margfalt hærri en álagning sem þekktist í rekstri [...] ehf. Í ljósi þess að innkaupsverð hinna þýsku miða er

upplýst í málinu er haldlaus sá málatilbúnaður ákærðu að umrætt miðaverð til [...] ehf. geti á nokkurn hátt skýrst af gæðum þeirra miða.

Hér skal áréttað að ekkert hefur annað komið fram í málinu en að þegar Excel-skjalið var stofnað og síðast vistað hafi samskipti vitnisins A og vinnuveitanda hans hjá [...] ehf. verið góð. Engin efni eru því til þess að líta svo á tilvist skjalsins í tölvukerfi [...] ehf. geti skýrst af slæmum samskiptum A og vinnuveitanda hans og að A hafi komið því þar fyrir til að klekkja á vinnuveitanda sínum. Telur dómurinn upplýst og fá stoð í gögnum málsins að deilur þeirra hafi komið upp löngu síðar og stafað af framgöngu A í aðdraganda þess að hann hætti störfum hjá [...] ehf. í mars 2017. Þær deilur geta því engin áhrif haft á úrlausn málsins.

Að öllu framangreindu heildstætt virtu er margtilvitnað Excel-skjal að mati dómsins eindregið til stuðnings framburði vitnisins A í málinu. Með vísan til þess og framburðar A, og öðru því sem framburðinum er til stuðnings samkvæmt framansögðu, þykir dóminum sannað svo ekki verði vefengt með skynsamlegum rökum, sbr. 1. mgr. 109. gr. laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála, að ákærðu hafi, að frumkvæði ákærða Rúnars Mús, í aðdraganda viðskipta [...] ehf. og [...] ehf., haft samráð um gerð hinna háu reikninga [...] ehf. til [...] ehf. og að ákærði Rúnar Mús myndi í krafti stöðu sinnar hjá [...] ehf. sjá til þess að félagið keypti miðana á hinu óeðlilega háa verði og að ávinningurinn skyldi skiptast á milli ákærða Rúnars og [...] ehf.

A fullyrta fyrir dómi að ákærða Guðberg hefði verið fullkunnugt um pöntun á fleiri miðum frá [...] í mars 2016. Verð til [...] ehf., sem fram kæmi í tölvupósti ákærða Guðberg til A 16. mars 2016, kvað hann ákærðu hafa ákveðið í sameiningu og hefði hann ekkert komið að þeirri ákvörðun. Í kjölfarið hefði [...] ehf. pantað 750.000 miða frá [...] ehf. Ákærði Guðberg hefði gefið út og sent tvo reikninga vegna þeirrar pöntunar. Annar reikningurinn hefði verið vegna 10.000 miða sem komið hefði til vegna þess að þýska félagið hefði einungis getað framleitt miðana í 20.000 miða einingum og því hefðu verið keyptir 10.000 fleiri miðar en fyrst hefði verið áformað. Ákærði Guðberg neitar að hafa haft aðkomu að þessum viðskiptum en sá framburður hans er afar ótrúverðugur í ljósi þess sem dómurinn telur sannað um viðskipti [...] ehf. og [...] ehf. á árinu 2015. Fram kom hjá ákærða Guðberg fyrir dómi að hann bókaði reikninga hjá [...] ehf. og sendi þá út. Þá liggja fyrir tölvupóstsamskipti frá því í mars 2016 sem bera með sér að ákærði Guðberg hafi haft vitneskju um að félag hans hafi þá átt frekari viðskipti við [...] ehf. á grundvelli samráðs ákærðu á árinu 2015. Að þessu gættu og með vísan til niðurstöðu

dómsins hér að framan telur dómurinn sannað að samráð ákærðu hafi einnig tekið til miðakaupa [...] ehf. af [...] í mars 2016. Þá keypti [...] ehf. samtals 760.000 aðgangsmiða af [...] ehf. og greiddi fyrir hvern miða 8,3 krónur. Miðana keypti [...] ehf. eins og áður af þýskum framleiðanda þeirra, nú á 5,9 evrur fyrir hverja 1000 miða eða um 0,83 krónur fyrir hvern miða á þáverandi gengi. [...] ehf. gaf svo út til [...] ehf. reikning, dagsettan 4. apríl 2016, að fjárhæð 1.600.000 krónur, auk virðisaukaskatts, áritaðan um „ráðgjöf“.

Samkvæmt öllu framansögðu telur dómurinn sannað að ákærði Guðberg hafi borgað eða látið borga ákærða Rúnari Má, án réttmæts tilkalls hans, samtals 3.485.250 krónur í formi þriggja greiðslna frá [...] ehf. til félags ákærða Rúnars, [...] ehf. Ávinningurinn af samráði ákærðu, samtals 4.546.790 krónur, hafi að öðru leyti runnið til [...] ehf.

Við heimfærslu framangreindrar háttsemi ákærðu verður að líta til þess að dómurinn telur sannað, það sem vitnið A hefur um borið, að það hafi verið ákærði Rúnar Már sem hafði frumkvæðið að samráði ákærðu og fékk ákærða Guðberg til að leggja sér lið við að láta [...] ehf. greiða miklu hærra verð fyrir miðana í bílastæðahliðin en eðlilegt gat talist. Að þessu athuguðu og að virtu orðalagi 264. gr. a. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 fær dómurinn ekki séð að háttsemi ákærðu verði með réttu heimfærð undir nefnt ákvæði. Ákærðu verða því sýknaðir af ákæru um brot gegn ákvæðinu.

Ef maður, sem fengið hefur aðstöðu til þess að gera eitthvað, sem annar maður verður bundinn við, eða hefur fjárreiður fyrir aðra á hendi, misnotar þessa aðstöðu sína, þá varðar það fangelsi allt að tveimur árum, og má þyngja refsinguna, ef mjög miklar sakir eru, allt að sex ára fangelsi, sbr. 249. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Með þeirri háttsemi sem sannað þykir samkvæmt framansögðu að ákærði Rúnar Már hafi sýnt af sér í starfi sínu hjá [...] ehf. telur dómurinn að hann hafi misnotað aðstöðu sína til að koma því til leiðar að félagið greiddi ríflega 8.000.000 króna hærra verð fyrir miða í bílastæðahlið félagsins við [...] en það hefði gert ef ekki hefði komið til samráðs ákærðu. Samkvæmt vætti F, er gegndi starfi deildarstjóra viðskipta hjá [...] ehf. á árunum 2015 og 2016 og var næsti yfirmaður ákærða Rúnars Mús, átti ákærði að sjá um rekstur kerfa tengdum bílastæðunum og hafði heimild til þess að kaupa miða í aðgangshlið að bílastæðum félagsins. Samkvæmt framansögðu misnotaði ákærði Rúnar Már aðstöðu sína og braut gegn starfsskyldum sínum með því að koma því til leiðar að [...] ehf. greiddi umrædda reikninga [...] ehf. Samkvæmt framlögðum gögnum og vætti F samþykkti ákærði Rúnar Már reikningana í kerfum [...] ehf. og fólst í því samþykki hans að

reikningarnir væru réttmætir. Það að umrædd miðakaup voru gerð í svo miklu magni að bera hefði átt reikningana undir sviðsfund hjá [...] ehf. getur að framangreindu virtu ekki leitt sýknu ákærða af ákæru um brot gegn 249. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, enda fólst í starfi hans samkvæmt áðursögðu umboð til miðakaupa og þá leiddi framgangna hans sannanlega til þess að vinnuveitandi hans greiddi hina óréttmætu reikninga. Með vísan til þessa verður ákærði sakfelldur fyrir að hafa með áðurlýstri háttsemi sinni gerst sekur um brot gegn 249. gr. almennra hegningarlaga.

Samkvæmt því sem áður var rakið telur dómurinn sannað að ákærði Guðberg hafi veitt ákærða Rúnari Má liðsinni í verki við brot hans gegn 249. gr. almennra hegningarlaga og notið hagnaðar af brotinu. Ákærði Guðberg verður því sakfelldur fyrir hlutdeildarbrot gegn 249. gr. almennra hegningarlaga, sbr. 1. og 4. mgr. 22. gr. laganna.

Ákærukafla II:

Í ákærukafla II.A er ákærða Guðberg gefið að sök peningaþvætti með því að hafa aflað félagi sínu [...] ehf. ávinnings af brotum sínum og ákærða Rúnars Más og nýtt þann ávinning, að minnsta kosti 4.546.790 krónur, í rekstri félagsins.

Samkvæmt framansögðu telur dómurinn sannað að 4.546.790 krónur af ávinningi af brotum ákærðu, sbr. umfjöllun dómsins varðandi ákærukafla I, hafi runnið til [...] ehf. Eins og áður var rakið hefur ákærði Guðberg frá stofnun [...] ehf. verið stjórnarmaður í félaginu og framkvæmdastjóri þess. Að virtum gögnum málsins þykir ekki annað verða lagt til grundvallar en að nefndur ávinningur hafi verið nýttur í rekstri [...] ehf. þó svo ekki liggi nákvæmlega fyrir með hvaða hætti það hafi verið gert. Verður ákærði því sakfelldur fyrir þá háttsemi sem honum er gefin að sök í ákærukafla II.A og þar er réttilega heimfærð til refsíákvæða.

Í ákærukafla II.B er ákærða ákærða Rúnari gefið að sök peningaþvætti með því að hafa í gegnum félag sitt [...] ehf., með þeim hætti sem lýst er í ákærukafla I, aflað og nýtt sér ávinning að fjárhæð 3.485.250 krónur af brotum samkvæmt ákærukafla I.

Í umfjöllun dómsins um ákærukafla I er því slegið föstu að atvik hafi verið með þeim hætti sem lagt er til grundvallar í ákærukafla II.B. Háttsemi ákærða Rúnars Más samkvæmt ákærukafla II.B telst því sönnuð og er hún þar réttilega heimfærð til refsíákvæða.

Samkvæmt vottorði sakaskrár ríkisins á ákærði Rúnar Már engan sakaferil að baki. Hann er í málinu sakfelldur fyrir umboðssvik og peningaþvætti. Dómurinn telur

samkvæmt framansögðu sannað að ákærði Rúnar Már hafi átt frumkvæðið að verðsamráði ákærðu og telur dómurinn sakir ákærða mjög miklar í skilningi 249. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Að þessu gættu og að brotum ákærða að öðru leyti virtum þykir refsing hans hæfilega ákveðin fangelsi í 12 mánuði. Með vísan til þess að ákærða hefur ekki áður verið gerð refsing þykir mega fresta fullnustu níu mánaða af refsingunni og skal sá hluti hennar falla niður að liðnum tveimur árum frá uppkvaðningu dóms þessa að telja, haldi ákærði almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Samkvæmt vottorði sakaskrár ríkisins á ákærði Guðberg engan sakaferil að baki. Hann er í málinu sakfelldur fyrir hlutdeild í umboðssvikum meðákærða og peningabætti. Að þessu gættu og að brotum ákærða að öðru leyti virtum þykir refsing hans hæfilega ákveðin fangelsi í níu mánuði. Með vísan til þess að ákærða hefur ekki áður verið gerð refsing þykir mega fresta fullnustu refsingarinnar og skal hún falla niður að liðnum tveimur árum frá uppkvaðningu dóms þessa að telja, haldi ákærði almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

6

Í málinu krefst kröfuhafi, [...] ohf. þess að ákærðu verði dæmdir til greiðslu skaðabóta in solidum, samtals að fjárhæð 8.868.500 krónur, auk vaxta samkvæmt 1. mgr. 8. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, af 4.270.500 krónum frá 30. júní 2015 til 30. mars 2016, en af 8.868.500 krónum frá þeim degi þar til mánuður er liðinn frá birtingu kröfunnar. Krafist er dráttarvaxta af heildarfjárhæðinni samkvæmt 1. mgr. 6. gr., sbr. 9. gr., laga nr. 38/2001 frá þeim degi að liðinn er mánuður frá birtingu kröfunnar og til greiðsludags. Þá krefst [...] ohf. málskostnaðar úr hendi ákærðu að mati dómsins.

Endanleg bótakrafa kröfuhafans [...] ohf. byggir á þeim atvikum sem í ákæru er lýst og þeirri aðferðafræði við útreikning fjárhæða sem byggt er á í málalíbúnaði ákæruvalds. Eftir þá breytingu sem kröfuhafi gerði á kröfunni við aðalmeðferð málsins þykir dómnum krafan nægjanlega reifuð svo á hana verði lagður dómur. Ekki eru því efni til þess að fallast á kröfu ákærðu um frávísun kröfunnar.

Svo sem fram kemur í kafla 5 hér að framan hefur dómurinn slegið því föstu að ákærðu hafi brotið gegn 249. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940. Með hinni refsiverðu háttsemi höfðu ákærðu fé af kröfuhafa. Með brotinu hafa þeir bakað sér óskipta bótaábyrgð gagnvart kröfuhafa vegna þess tjóns sem af því leiddi. Möguleg

bótaábyrgð fleiri aðila á tjóninu getur engu breytt um óskipta ábyrgð ákærðu gagnvart kröfuhafa.

Eins og áður var rakið telur dómurinn sannað að ákærðu hafi haft samtals 8.032.040 krónur af [...] ehf. Þá verður að fallast á það með kröfuhafa að tjón hans hafi verið 836.460 krónum meira en vísað er til af hálfu ákærvalds í ákæru, en um er að ræða fjárhæð sem ákærði Rúnar Már greiddi í virðisaukaskatt samkvæmt þeim reikningum sem hann gerði [...] ehf. Ákærðu verður því gert að greiða [...] ehf. óskipt samtals 8.868.500 krónur, ásamt umkröfðum vöxtum og dráttarvöxtum, svo sem nánar greinir í dómsorði, og 300.000 krónur í málskostnað.

7

Í IV. kafla ákæru er krafist upptöku á eignum ákærðu eftir ákvæðum VII. kafla A. almennra hegningarlaga nr. 19/1940, sbr. einkum 69. gr. og 1. mgr. 69. gr. b. Er þess krafist að ákærði Guðberg sæti upptöku á 4.546.790 krónum sem teljist hluti af andvirði eignarhluta hans í fasteigninni [...]. Jafnframt er þess krafist að ákærði Rúnar sæti upptöku á 3.485.250 krónum sem teljist hluti af andvirði eignarhluta hans í fasteigninni [...].

Samkvæmt 69. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940 má gera upptækan ávinning af broti eða fjárhæð sem svarar til hans í heild eða að hluta. Sama gildir um muni sem keyptir eru fyrir ávinninginn eða komið hafa í stað hans. Þegar ekki er unnt að færa fullar sönnur á fjárhæð ávinnings er heimilt að áætla fjárhæðina. Þá er á um það kveðið í 1. mgr. 69. gr. b. að gera megi upptæk verðmæti, að hluta eða í heild, sem tilheyrja einstaklingi sem gerst hefur sekur um brot þegar 1) brotið er til þess fallið að hafa í för með sér verulegan ávinning og 2) það getur varðað að minnsta kosti sex ára fangelsi. Samkvæmt 3. mgr. 69. gr. má með sömu skilyrðum og greinir í 1. mgr. gera upptæk verðmæti, að hluta eða í heild, sem runnið hafa til lögaðila sem viðkomandi einstaklingur, einn eða með sínum nánustu, hefur ráðandi stöðu í.

Með vísan til ofangreinds, kröfugerðar ákærvalds, gagna málsins og niðurstöðu dómsins í köflum 4 og 5 hér að framan þykja uppfyllt lagaskilyrði svo fallist verði á upptökukröfu ákærvalds með þeim hætti sem krafist er í ákæru og í dómsorði greinir.

Með vísan til úrslita málsins, sbr. 1. mgr. 235. gr. laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála, verður ákærða Guðberg gert að greiða þóknun skipaðs verjanda síns, Vilhjálms Þ. Á. Vilhjálmssonar lögmanns. Þá verður ákærða Rúnari Má gert að greiða

þóknun skipaðs verjanda síns, Þóris Júlíussonar lögmanns. Þóknun verjanda ákærðu þykir eftir umfangi málsins hæfilega ákveðin með þeim hætti sem í dómsorði greinir.

Dóm þennan kveður upp Kristinn Halldórsson héraðsdómari. Fyrir uppsögu dómsins var gætt 1. mgr. 184. gr. laga nr. 88/2008 um meðferð sakamála.

Dómsorð:

Ákærði Rúnar Már Sigurvinsson sæti fangelsi í 12 mánuði en fresta skal fullnustu níu mánaða af refsingu hans og skal sá hluti refsingarinnar falla niður að liðnum tveimur árum frá uppkvaðningu dóms þessa að telja, haldi ákærði almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Ákærði Guðberg Þórhallsson sæti fangelsi í níu mánuði en fresta skal fullnustu refsingarinnar og skal hún falla niður að liðnum tveimur árum frá uppkvaðningu dóms þessa að telja, haldi ákærði almennt skilorð 57. gr. almennra hegningarlaga.

Ákærði Rúnar Már greiði þóknun skipaðs verjanda síns, Þóris Júlíussonar lögmanns, 2.867.500 krónur að virðisaukaskatti meðtöldum.

Ákærði Guðberg greiði þóknun skipaðs verjanda síns, Vilhjálms Þ. Á. Vilhjálmssonar lögmanns, 3.211.600 krónur að virðisaukaskatti meðtöldum.

Ákærði Rúnar Már sæti upptöku á 3.485.250 krónum sem teljast hluti af andvirði eignarhluta hans í fasteigninni [...].

Ákærði Guðberg sæti upptöku á 4.546.790 krónum sem teljast hluti af andvirði eignarhluta hans í fasteigninni [...].

Ákærðu Guðberg og Rúnar Már greiði [...] ohf., kt. 000000-0000, óskipt 8.868.500 krónur, auk vaxta samkvæmt 1. mgr. 8. gr. laga nr. 38/2001 um vexti og verðtryggingu, af 4.270.500 krónum frá 30. júní 2015 til 30. mars 2016 en af 8.868.500 krónum frá þeim degi til 5. maí 2019 en dráttarvöxtum af þeirri fjárhæð samkvæmt 1. mgr. 6. gr. sömu laga frá þeim degi til greiðsludags, og 300.000 krónur í málskostnað.

Kristinn Halldórsson